

שְׂמֹנְדָּג עִם בֵּת זֹגוֹ בְּאֲחֻדוֹת
וּבְשִׁמְחָה וּבְרִצּוֹן, וַיֹּצִיא מִמֶּנּוּ
וּמִנְקֻבָּתוֹ בֶּן וּבֵת. וְאֵז הוּא אָדָם
שֶׁלֶם כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, וּמְשָׁלִים
הוּא לְמִטָּה, כְּמוֹ שֶׁהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ
הַעֲלִיּוֹן, וְאֵז נִקְרָא (תְּקִיָּם) הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן עָלָיו.

וְאָדָם שֶׁלֹּא רוֹצֵה לְהַשְׁלִים אֶת
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ לְמִטָּה, טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא
נִבְרָא, שֶׁהָרִי אֵין לוֹ כָּלֵל חֵלֶק
בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. וּכְשִׁיּוֹצֵאת נִשְׁמָתוֹ
מִמֶּנּוּ, לֹא נִאֲחָזֵת בּוֹ כָּלֵל, שֶׁהָרִי
הַקָּטִין אֶת דְּיוֹקָן רַבּוֹנוֹ עַד
שִׁיתְקַשֵּׁר (שִׁחְוֹר) וַיִּתְקַן בְּכָל.

זֶהוּ שִׁפְתוֹב, (ויקרא כב) וּבֵת כֶּהֵן פִּי
תִּהְיֶה אֲלֻמְנָה וּגְרוּשָׁה וְגו'. וּבֵת
כֶּהֵן - זֶה הַנְּשֻׁמָּה הַקְּדוּשָׁה
שֶׁנִּקְרָאת בֵּת הַמְּלָךְ, שֶׁהָרִי
פְּרוּשָׁה שֶׁהַנְּשֻׁמָּה הַקְּדוּשָׁה הִיא
מִזְוֵגָה שֶׁל הַמְּלָךְ וְהַגְּבִירָה יוֹצֵאת.
וּמִשׁוּם כֶּהֵן, אֵיךְ שֶׁהַגּוֹף שֶׁלְמִטָּה
הוּא מִזְכָּר וְנִקְבָּה, אֵפֶךְ כֶּהֵן הַנְּשֻׁמָּה
לְמַעְלָה. כִּי תִהְיֶה אֲלֻמְנָה, מֵאוֹתוֹ
הַגּוֹף שֶׁהַזְּדוּגָה בּוֹ, וּמִתּוֹ. וּגְרוּשָׁה,
שֶׁגְרוּשָׁה מֵאוֹתוֹ הַחֵלֶק שֶׁל הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ. וְכֵן כֶּהֵן לְמָה? מִשׁוּם
שִׁזְרַע אֵין לָהּ לְהַמְצִיא כְּמוֹ
שֶׁלְמַעְלָה וְלִהְתַּקְשֵׁר בְּשֵׁם
הַקְּדוֹשׁ. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מִי
וְשָׁבָה? וְשָׁבָה סֵתָם, לְהִתְפַּקֵּן
כְּמוֹ מִקְדָּם. וְאֵז וְשָׁבָה אֶל בֵּית
אָבִיהָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
כְּנַעוּרִיָּה - כְּבִרְאשׁוֹנָה. מִלְּחָם
אָבִיהָ תֹאכַל - לְהִתְעַנֵּג בְּעַנְג שֶׁל
הַמְּלָךְ.

מִבָּאֵן וְלֵהֲלֹאָה - (שם) וְכֵן זָר לֹא
יֹאכַל קֹדֶשׁ. מִי הוּא הַזָּר? אוֹתוֹ
שֶׁלֹּא (כבד) הַקִּים אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
לְמִטָּה וְאֵין לוֹ בּוֹ חֵלֶק. לֹא יֹאכַל
קֹדֶשׁ, אֵין בּוֹ חֵלֶק מִהֶעֱנַג
שֶׁלְמַעְלָה שִׁישׁ בּוֹ אֲכִילָה,
שִׁפְתוֹב (שֵׁר ה) אֲכָלוּ רַעִים, אֲכִילָה
שֶׁלְמַעְלָה הִיא הֶעֱנַג שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְהֶעֱנַג הַזֶּה שְׂרוּי

כְּגוֹוָנָא דְלַעִילָא בְּשַׁעְתָּא דְאַזְדוּגוּג בְּבֵת זֹגִיָּה
בְּאֲחֻדוֹתָא בְּחֻדוֹתָא בְּרַעוּתָא, וַיִּפִּיק מִנִּיהָ
וּמִנְקֻבָּיָה בֶּן וּבֵת. וּכְדִין הוּא בְּרַ נֶשׁ שְׁלִים
כְּגוֹוָנָא דְלַעִילָא, וְאַשְׁלִים הוּא לְתַתָּא, כְּגוֹוָנָא
דְשָׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וּכְדִין אֲתַקְרִי (ס"א)
אֲתַקְרִי (ס"א) שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה עָלֶיהָ.

וּבְרַ נֶשׁ דְלָא בְּעִי לְאַשְׁלֵמָא שְׂמָא קְדִישָׁא
לְתַתָּא, טַב לִיהָ דְלָא אֲתַבְרִי, דְהָא לִית
לִיהָ חוּלְקָא כָּלֵל בְּשָׂמָא קְדִישָׁא. וְכַד נִפִּיק
נִשְׁמָתִיהָ מִנִּיהָ, לֹא אֲתַאֲחָדָא בִּיהָ כָּלֵל, דְהָא
אַזְעָרָא דִּיּוֹקָנָא דְמֵאֲרִיָּה עַד דְאַתְקַשְׁרָא (ס"א)
דְאַתְקַשְׁרָא וְאַתְתַּקְנַת בְּכָלָא.

הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא כב) וּבֵת כֶּהֵן פִּי תִהְיֶה
אֲלֻמְנָה וּגְרוּשָׁה וְגו'. וּבֵת כֶּהֵן, דָּא
נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא, דְאַתְקְרִי בְּרַתָּא דְמִלְכָּא, דְהָא
אוּקְמוּהָ דְנִשְׁמָתָא קְדִישָׁא מִזְוֵוּגָא דְמִלְכָּא
וּמִטְרוּנִיתָא נִפְקַת. וּבְגִינִי כֶּהֵן הִיךְ גּוּפָא דְלְתַתָּא
מִדְכָּר וְנוֹקְבָא, אוּף הָכִי נִשְׁמָתָא לַעִילָא. כִּי
תִהְיֶה אֲלֻמְנָה מִהֶהוּא גּוּפָא דְאַזְדוּגָת בִּיהָ,
וּמִית. וּגְרוּשָׁה, דְאַתְתַּרְכַּת מִהֶהוּא חוּלְקָא
דְשָׂמָא קְדִישָׁא. וְכֵן כֶּהֵן לְמָה, בְּגִין דְזִרַע אֵין
לָהּ לְאַשְׁתַּפְּחָא כְּגוֹוָנָא דְלַעִילָא, וְלֵאֲתַקְשְׁרָא
בְּשָׂמָא קְדִישָׁא. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מֵאֵן
וְשָׁבָה. וְשָׁבָה סֵתָם, לְאַתְתַּקְנָא כְּמִלְקַדְמִין.
וּכְדִין וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, דָּא קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא. כְּנַעוּרִיָּה: כְּקְדַמִּיתָא. מִלְּחָם אָבִיהָ
תֹאכַל, לְאַתְעַנְגָּא בְּעַנְוָגָא דְמִלְכָּא.

מִבָּאֵן וְלֵהֲלֹאָה, (ויקרא כב) וְכֵן זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ.
מֵאֵן הוּא זָר. הֶהוּא דְלָא (ס"א אוּקְרִי) אוּקִים
שְׂמָא קְדִישָׁא דְתַתָּא, וְלִית לִיהָ בִּיהָ חוּלְקָא.
לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ, לִית בִּיהָ חוּלְקָא מִעַנְוָגָא
דְלַעִילָא דְאִית בִּיהָ אֲכִילָה, דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים
(ה) אֲכָלוּ רַעִים, אֲכִילָה דְלַעִילָא, עַנְוָגָא (ד' ט' ז

ע"ב) דְקוֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא הָוִי, וְהָאִי עֲנוּגָא שְׂרָיָא, בְּאַתְר דְשְׂרָיָא כַּד רִיחָא דְקַרְבְּנָא הָוִה סְלִיק.

הָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאַשְׁתַּכַּח מְזוּנָא לְתַתָּא, אֲשַׁתַּכַּח מְזוּנָא לְעִילָא. לְמַלְפָּא דְאַתְקֵן סְעוּדְתָא דִילִיָּה, וְלֹא אֲתַקֵּן לְעַבְדוּהִי. כַּד אֲתַקֵּן לְעַבְדוּהִי, אֲכִיל הוּא סְעוּדְתָא דִילִיָּה, וְאִינוּן אֲכִילֵי סְעוּדְתֵייהוּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי, דָּא סְעוּדְתָא דְמַלְפָּא. אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים, דָּא סְעוּדְתָא דִידֵיהוּ מְרִיחָא דְקַרְבְּנָא, כַּד רִיחָא דְקַרְבְּנָא הָוִה סְלִיק. וּבִגְיִי כֶּף אֲקָרִי רִיחַ נִיחַח לִינִי. רִיחַ לְעַבְדוּהִי. נִיחַח לִינִי. (מֵאַתְר דְעֲנוּגָא דַעֲתִיקָא אֲשַׁתַּכַּח) וְעַל דָּא סְעוּדְתָא דְמַלְפָּא אֲתַעֲפֹב, בְּגִין סְעוּדְתָא דְעַבְדוּהִי. וּבְגִין כֶּף, יִשְׂרָאֵל מִפְּרִנְסֵי לְאַבִּיָּהֶן שְׂבַשְׁמִים תְּגִינֵן. וּמִסְעוּדְתָא דְמַלְפָּא מָאן אֲכִיל. אֶלָּא אִינוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקֵיָא.

הֲוֵי פִתְח וְאָמַר, (תְּהִלִּים קלג) הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שָׁבַת אַחִים גַּם יַחַד, זִכְרֵי אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּלֹא יָהֵב לֹון קֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא לְרַבְרַבָּא, אוֹ לְשְׁלִיחָא, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל אֲחִידֵן בֵּיה, וְהוּא אֲחִיד בְּהוּ, וּמַחֲבִיבוּתָא דְלְהוֹן קָרָא לֹון קֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא עַבְדִּין. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (וִיקָרָא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִּים עַבְדֵי הֵם. לְבַתֵּר קָרָא לֹון בְּנִים, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לִינִי אֱלֹהֵיכֶם. לְבַתֵּר קָרָא לֹון אַחִים, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תְּהִלִּים קכב) לְמַעַן אַחִי וְרַעֲי וְגו'. וּבְגִין דְקָרָא לֹון אַחִים, בְּעָא לְשׁוּוּאָה מְדוּרִיָּה בְּהוּ, וְלֹא יַעֲדֵי מְנִיָּהֶו. כְּדִין פְּתִיב הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שָׁבַת אַחִים גַּם יַחַד.

בְּמָקוֹם שְׂשׁוּרֵי פֹאֶשֶׁר רִיחַ הַקָּרְבָּן הִיָּה עוֹלָה.

בֹּא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׁנַמְצָא מְזוּן לְמַטָּה, נִמְצָא מְזוּן לְמַעְלָה. לְמַלְפָּא שְׁתַּקֵּן אֶת סְעוּדְתוֹ וְלֹא תַקֵּן לְעַבְדֵיו. כְּשִׁתַּקֵּן לְעַבְדֵיו, הוּא אֲכָל אֶת סְעוּדְתוֹ, וְהֵם אֲכָלוּ אֶת סְעוּדְתָם. זְהוּ שְׂפָתוֹב (ש) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי - זוֹ סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ. אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים - זוֹ סְעוּדְתָם מְרִיחַ הַקָּרְבָּן, כְּשִׁרִיחַ הַקָּרְבָּן הִיָּה עוֹלָה, וּמִשׁוּם כֶּף נִקְרָא רִיחַ נִיחַח לְהוּ. רִיחַ לְעַבְדֵיו, נִיחַח לְהוּ. (מִמָּקוֹם הַעֲנֵג שֶׁל הַעֲתִיק נִמְצָא) וְלִכְּן סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ מִתְעַפְּכַת, בְּגַלְל סְעוּדְתָם שֶׁל עַבְדֵיו. וּמִשׁוּם כֶּף יִשְׂרָאֵל מִפְּרִנְסִים אֶת אַבִּיהֶם שְׂבַשְׁמִים שְׁנִינּוּ. וּמִסְעוּדַת הַמֶּלֶךְ מִי אוֹכֵל? אֶלָּא אוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים.

עוֹד פִּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים קלג) הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שָׁבַת אַחִים גַּם יַחַד. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא נִתֵן אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגִדּוֹל אוֹ לְשְׁלִיָּת, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל אֲחֻזִּים בּוּ, וְהוּא אֲחֻז בְּהֶם, וּמַחֲבִיבוּתָם קָרָא לְהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַבְדִּים, זְהוּ שְׂפָתוֹב (וִיקָרָא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִּים עַבְדֵי הֵם. אַחַר כֶּף קָרָא לְהֶם בְּנִים, זְהוּ שְׂפָתוֹב בְּנִים אַתֶּם לְהוּ אֱלֹהֵיכֶם. אַחַר כֶּף קָרָא לְהֶם אַחִים, זְהוּ שְׂפָתוֹב לְמַעַן אַחִי וְרַעֲי וְגו'. וּמִשׁוּם שְׁקָרָא לְהֶם אַחִים, רְצָה לְשִׁים אֶת מְדוּרוֹ בְּהֶם וְלֹא יִסּוּר מֵהֶם, וְאִזּוּ פְתוּב הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שָׁבַת אַחִים גַּם יַחַד.

וְהַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה כֶּף אָמַר, הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים וְגו', כְּמוֹ

וּבוֹצִינָא קֹדֶשׁא הָכִי אָמַר, הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים וְגו', כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (וִיקָרָא כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחֻתוֹ. וּבִסְפָרָא דְרַב יִיבָא סָבָא,